

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

De diuisione quæ velut instrumentum propositioni seruit. Cap. LVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

bitas in dubium reuocare videantur: continet etiam cognitionem historiarum, proprietatem, ac virium precipuarum, omnium rerum naturalium, hoc est, calorum, elementorum, animalium, ac plantarum, quæ passim in sacris literis describuntur, quæ omnia scitu sunt pulcherrima, & iucunditatem audientibus pariunt, si iudicium adhibeatur. Tradit etiam quasdam regulas, quæ viam aperiant ad intelligendas considerationes quasdam Geometricas, Astronomicas, Arithmeticas, & Musicas; à qua interpretandi ratione, monemus clericos, vt abstineant, nè obscuritate animos audientiũ sibi alienent. Altera inuentionis pars ostendit spirituales ac sublimiores diuinæ scripturæ sensus, allegoricum, anagogicũ, & tropologicum, adhibitis ad hoc nõnullis regulis, de quibus superius satis dictum est. Vt summam dicam, hoc tantum à clericis mandetur memoria, et obseruetur, vt primũ iaciatur doctrinæ fundamētum, vt quid sibi velint verba sacræ scripturæ, explicetur: deindè ad mores animi auditorum excitentur: quod B. Paulum in omnibus suis epistolis, et sanctos patres, B. in primis Chrysostomum, & S. Leonem pontificem fecisse, licet obseruare. Alia genera, nisi necessitatis aut magnæ utilitatis causa, non adhibeantur.

De diuisione, quæ veluti instrumentum propositioni seruit.

Cap. LVII.

PROPOSITIONI seruit diuisio, cuius sunt diuersæ species; distinctio vocis, diuisio generis eiusdem per oppositas differentias; vt, cũ dicimus, Christianorum quosdam esse catholicos, quosdam nõ catholicos. alia est diuisio

diuisio, quæ magis propriè dici potest enumeratio. vt est
 illa apud Salomonem in principio Ecclesiastæ. His vitur
 orator ad disponendam orationem, sed cauendum est, nè
 ita instrumento diuidendi delectetur orator, vt confusio-
 nē pariat potius, quàm vt memoria consulat. concionem
 suam in partes, nõ in frustra, diuidat; non imitetur malos
 coquos, qui discerpunt potius, quàm diuidunt, carnes: tria,
 aut quatuor ad summum, capita proponat. Euangelium
 quod propositum est, aut B. Pauli epistolam, aut introi-
 tus, aut quidquid ei sug gesserit Spiritus sanctus, diuidat
 in tres partes: verbi gratia, Beati qui timent Dominum,
 dicat quid sit beatitudo, quid timor Domini, quòd deci-
 piuntur homines, non quærentes hanc beatitudinem in
 euangelio. Si quis diligit me, sermonem meum seruabit;
 diuidat sermonem in tres partes, et dicat; q̄ dilectio Dei
 est perfectio hominis Christiani, quid sit dilectio Dei, mi-
 seros esse qui non diligunt Deum, cuius rei est indicium,
 quòd non seruāt sermones eius. Propositionem quidam in
 tres partes diuidendā arbitratur, eò quòd ter conquie-
 scant ac respirent, & quasi noua proponentes populis, lo-
 qui incipiant. quam consuetudinem quis vituperet? aut
 non probet potius, cum tot iam annos sit recepta, & eam
 adhibeant præstantes viri, qui in nobilissimo concionan-
 di munere, magna cum laude sunt versati. si clerici mo-
 rem veterum sanctorum patrum, qui vnico filo orationis
 homilias suas texuerunt, sequentur, eos nemo poterit re-
 prehendere. Certè homilijs & sermonibus, qui habentur
 inter Missarū solennia, veterum ratio videtur magis ac-
 cōmodata. Respirandi consuetudo, concionatoribus, qui è
 superiori loco dicunt ad populum, facile est permittenda.
audias

audiat in hoc vnusquisq; quid sibi loquatur Spiritus sanctus. Obseruauimus magnos viros, vno filo verborum, & con-
 nexione sententiarum, pulcherrimas & admodum longas
 conciones ad populum habuisse. si accidat, quod fortasse,
 ita disponente Domino, accidere poterit, vt è clericis ad
 quos scribimus, aliqui creentur episcopi, eos hortarer, nè
 famam concionatoris aucupari videretur, & paternam
 illam dicendi formam, quam expresserunt sancti patres,
 retinerent; ita orationem texerent suam, vt continuato
 sermone, quidquid eo die esset propositum, grauiter proprio
 fungente officio, omisis multis concitationibus, ad po-
 pulum dicerent; ad erudiendas animas sua fidei commis-
 sas, bonos concionatores deligerent, ipsi etiam docerent,
 sed in primis in tradendis salutaribus preceptis ad vitam
 æternam pertinentibus, in corrigendis peruersis moribus,
 in excitandis animis ad pietatem, & ad remittendas iniu-
 rias, atq; ad frequentem vsum sacramentorum, paterna
 quadam charitate, & dilucida breuitate, versarentur.

De Epilogo. Cap. LVIII.

EPILOGVS siue peroratio est terminus oratio-
 nis, cuius quedam afferri possunt precepta, vt cum
 aliqua commotione terminetur oratio. Quamobrèm aut
 summa totius sermonis, aut precipua capita repetenda
 sunt, vt in auditorum animis imprimantur, aliquid de æ-
 terna vita, de beatitudine, de æternis supplicijs dicendum.
 Interdum adhibenda est deprecatio nomine populi; inter-
 dum cum lachrymis conuertendus est sermo ad Deum,
 quod tamen non sæpè, nec longa oratione faciendum est.
 nihil enim citius arefcit lachryma, & multi dum com-
 mouere studuerunt, nihil aliud affecuti sunt, nisi quodd
 risum

L

risum